
INGEN BARN SKAL VOKSE OPP ALENE

1 av 10 barn i verden mangler omsorg
De vokser opp uten familie
Har ingen som kan ta vare på dem

Uten omsorg blir de fratatt muligheten til
utvikling, skole og helse
Og til å bli voksne som kan bidra til samfunnet

Barns oppvekst er verdens viktigste oppgave
TV-aksjonen skal skape utvikling i fem land
for barna og samfunnet de vokser opp i

Barn er dypt avhengige av voksne som kan ta vare på dem. De trenger voksne som kan stimulere til utvikling fysisk og psykisk, og sørge for beskyttelse, ernæring og skolegang. Som danner det grunnlaget de skal bygge voksenlivet på – et voksenliv som bidrar i samfunnet, med arbeidskraft, innovasjon og evne til selv å ta vare på familien sin. TV-aksjonen vil gå til å sikre barn god omsorg i Nigeria, Tanzania, Eswatini, Vietnam og Peru.

I Nigeria er 9,5 millioner barn foreldreløse. I Tanzania er hvert tredje barn involvert i barnearbeid. I Eswatini blir bare halvparten av barna registrert ved fødsel. I Vietnam er 1,9 millioner barn under fem år rammet av feil- og underernæring. I Peru lever nær 60 prosent av alle barn i fattigdom. Deres barndom er sterkt preget av at de ikke får god nok omsorg. De bor i svært marginaliserte familier, i store institusjoner eller i uformelle omsorgsløsninger hvor de risikerer utnyttning og vanskjøtsel. Dette kan TV-aksjonen endre.

TV-AKSJONEN VIL SIKRE BARN TRYGG OPPVEKST ved å:

1. Forhindre at barn mister omsorg – styrke familier
2. Gi barn et godt omsorgsalternativ – etablere fosterfamilier
3. Støtte myndigheter i å sikre barn god omsorg – utvikle gode omsorgssystemer

MILLIONER AV BARN OVERLATES TIL SEG SELV

I alle kulturer er familien det naturlige stedet for oppfostring, omsorg og beskyttelse av barn. Barnekonvensjonens innledning slår fast at barn har det best i sin egen familie, så lenge den er i stand til å gi stabil omsorg. Likevel er det anslagsvis 220 millioner barn - 1 av 10 barn i verden, som lever uten, eller risikerer å miste, omsorg fra familien sin.

De aller fleste foreldre vil det beste for barna sine. For svært mange av dem som ikke klarer å ta seg av barna er det ikke omsorgsevnen men omsorgsmuligheten, det står på.

Familier får ikke støtten de trenger

I de aller fleste land i verden er departementene som håndterer politikk som omfatter kvinner og barn de svakeste, med færrest ressurser. Mange land mangler gode støtteordninger til familier som befinner seg i krise på grunn av arbeidsledighet, sykdom, rus eller dyp fattigdom. Et liv i ekstrem fattigdom tvinger foreldre til å kun fokusere på overlevelse, og barna blir i stor grad overlatt til seg selv.

Skadelige institusjoner

I svært mange av de landene som mangler gode støtteordninger for marginaliserte familier, har myndighetene bare ett eneste tiltak når barn ikke får god nok omsorg hjemme – barnehjemsinstitusjoner. Derfor ender mange barn opp i institusjon, tross for at de har foreldre som ønsker å ta seg av dem. I de fem landene vi har valgt for TV-aksjonssøknaden føres det også lite offentlig kontroll med de ulike aktørene som driver barnehjemsinstitusjoner. Dette gjør at barna blir sårbare for å bli ofre i vår tids moderne slaveri – at de utnyttes som arbeidskraft og i menneskehandel. Barna rekrutteres fra områder med stor fattigdom, der foreldre lar seg overtale til

å sende barna sine fra seg i den tro at barna får et bedre liv med utdanning og fremtidsmuligheter. Og selv i barnehjem drevet av mennesker med de beste intensjoner, er det så godt som umulig å gi barn den nærheten, tryggheten og oppfølgingen de trenger. De seneste årene har flere rapporter avdekket at barn som bor på institusjon løper høyere risiko for å bli utsatt for fysisk og psykisk vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel.

Det er grunnleggende nødvendig at vi gjør noe med de underliggende årsakene til institusjonalisering, og tar del i utviklingen av familiebaserte og lokale tiltak, samt løsninger som forhindrer at barn trenger å flytte fra familien sin. FNs barnekomite gjentar vår oppfordring til alle medlemsland om å gjøre det som er nødvendig i arbeidet for de-institusjonalisering av barn.

Professor Kristen Sandberg, leder for FNs barnekomite

Økt kunnskap om hvordan omsorgssvikt kan føre til sykdom og helseplager i voksenlivet, i tillegg til dårligere utdanning og sosialt nettverk, har ført til et fokus på de-institusjonalisering i mange land verden over. Når store institusjoner stenges ned, trengs det gode omsorgsalternativer. Og når gode omsorgsalternativer allerede er på plass, fører det også til at flere institusjoner stenges.

SOS-barnebyer har både forbyggende tiltak som virker, og en velprøvd og tilpasningsdyktig omsorgsmodell som sikrer god omsorg til barn som er uten familie. Vårt mål er at ingen barn skal miste omsorgen fra familien sin av grunner som kan forebygges, og at omsorgstilbudet til barn som ikke har familie, skal være gode familiebaserte løsninger.

DERFOR ER BARNDOMMEN SÅ VIKTIG

Det har altfor lenge vært en tendens til å se på omsorg som noe som angår det enkelte mennesket, og ikke noe som påvirker samfunnet på makronivå. Men forskning har de siste årene avslørt hvor mye av grunnlaget for hvordan vi fungerer som voksne som faktisk dannes i barndommen. Og hvordan gode oppvekstvilkår og trygg tilknytning er svært viktig for senere foreldreferdigheter og fungering i samfunnet.

Barn trenger mer enn bare å overleve. Mye er gjort globalt for å forebygge og forhindre spedbarnsdødelighet og øke overlevelsen for barn i aldersgruppen 0-5 år. Men så lenge denne innsatsen ikke blir fulgt opp med tiltak som sikrer barnas videre utvikling, svikter vi likevel både barna og samfunnet.

En god barndom varer livet ut

For å vokse og utvikle seg normalt er barn avhengig av trygge, tilstedeværende omsorgspersoner som kan gi nærhet, stimuli og stabilitet. Forskning innen fagområder som nevrovitenskap, psykologi og sosiologi har de seneste årene vist hvor stor betydning voksen-barn-relasjonen, omgivelser og tilknytning har for barns utvikling. Og ikke minst hvordan mangel på omsorg gir skader på barnehjernen som fører til livsvarige problemer med læring, relasjoner, adferd og fysisk og psykisk helse. Tilknytningsskader på barnehjerner som skyldes mangel på omsorg kan repareres, hvis de riktige tiltakene settes inn i tide.

Sped- og småbarn som ikke får nødvendig daglig samhandling med omsorgsgiver - mor - som fanger barnets signaler, tolker dem korrekt og reagerer tilpasset og effektivt, hemmes alvorlig i å utvikle sitt nevrologiske, kognitive, emosjonelle, sosiale og adferdsmessige potensial. Muligheten til å rette opp slike skader svekkes med økende alder.

Arne Holte, professor i helsepsykologi

Dårlig omsorg slår beina under helse- og utdanningstiltak

Det viser seg også at hjemme- og omsorgssituasjonen har avgjørende betydning for hvorvidt barn blir inkludert i tiltak som skal skape vekst og utvikling. Uten en stabil hjemmesituasjon er det mange barn som aldri kommer seg på skolen. Enda flere slutter uten å ha fullført. Barn som må arbeide for å skaffe familiene nødvendig inntekt, passe på småsøsken eller syke foreldre, som ikke får nok mat eller lever i frykt for morgendagen, kan ikke lære. Manglende utdanning gjør det vanskelig å komme inn på arbeidsmarkedet.

En dårlig omsorgssituasjon gjør også at barn mister muligheten til helseoppfølging. De får helseplager og alvorlig sykdom på grunn av elendige boforhold, feilernæring og lidelser som ikke blir behandlet. Mangel på trygg tilknytning gir også økt risiko for dårlig fysisk og mental helse i voksenlivet.

Negative konsekvenser for samfunnet

Det koster å sørge for at barn flest vokser opp med god omsorg, men det koster vesentlig mye mer å la vær. Mottaker av «Nobelprisen i økonomi» James Heckman har dokumentert at tidlig innsats og gode oppvekstvilkår for barn er samfunnets beste investering. Psykolog Terrie Moffitt peker i sin forskning på hvordan et lands vekst og utvikling nøye henger sammen med barns helse og velferd i oppveksten.

Det er dagens generasjon barn som skal løse de utfordringene verden står overfor når det gjelder fattigdom, klimaendringer, migrasjon og konflikter i tiårene fremover. Det er de som skal bidra til utvikling for det brede laget av befolkningen, likestilling, demokratiske styresett og at verdensledere blir holdt ansvarlige for sine handlinger. Vilje til samarbeid og kunnskap til å skape nye løsninger og ta gode avgjørelser på vegne av felleskapet, trengs i alle land – i alle deler av verden.

SOS-BARNEBYER – VERDENsledende PÅ ALTERNATIV OMSORG FOR BARN

SOS-barnebyer er en internasjonal profesjonsorganisasjon med 70 års erfaring i å sikre barn den omsorgen de trenger for å vokse og utvikle seg til selvstendige voksne. Vi er etablert i 135 land og har lokalt ansatte med høy kompetanse og forståelse for lokale utfordringer og barns behov. Vår målgruppe er barn som har mistet eller lever med stor risiko for å miste omsorg fra familien sin. Vårt mål er at barna skal bli ressurser i sine lokalsamfunn – et viktig bidrag til å redusere fattigdom og skape varig endring.

*Undersøkelse av langtidseffektene av SOS-barnebyers arbeid viser at **hver krone investert i SOS-programmer gir fem kroner tilbake til samfunnet.***

SOS-barnebyer Norge har de siste 20 årene vært en av de fremste bidragsyterne til SOS-barnebyers internasjonale arbeid, både faglig og økonomisk. I 2018 fikk 496 300 barn og voksne støtte gjennom et av våre SOS-familieprogram og 73 800 barn og unge bodde i SOS-familier eller deltok i ungdomsprogram.

EN INVESTERING I BARN ER EN INVESTERING I FREMTIDEN

Pengene fra TV-aksjonen vil gi barn den omsorgen de har rett til og trenger for å utvikle seg. I tillegg vil de skape bedre beskyttelsesstrukturer for barn, og styrke lokalsamfunn som igjen vil støtte flere barn og familier på deres vei ut av fattigdom og håpløshet. Gjennom sin unike gjennomslagskraft vil

TV-aksjonen også løfte barn som lever uten god omsorg ut fra blindsonen de befinner seg i, og sette deres livssituasjon på dagsorden – både blant politikere og folk flest. Det vil skape store endringer for både mennesker og samfunn.

Gode nasjonale systemer for barns beskyttelse tar tid å bygge opp, det krever tålmodighet og vilje til langsiktig investering og oppfølging. Omsorg kan ikke måles på samme kvalitative måte som tiltak innen helse- eller utdanningssektoren, hvor du kan hake av for gjennomført vaksineprogram eller måloppnåelse på antall barn i skolen. Det kan derfor synes enklere og mer virkningsfullt å bygge nye helsestasjoner eller skoler. Men den langsiktige effekten uteblir så lenge en stor gruppe barn aldri kommer i nærheten av disse tiltakene. Barn må ha en familie som kan gi god omsorg for at de skal få utbytte av tiltak som skal skape vekst og utvikling, og bli en ressurs for seg selv og samfunnet sitt.

TV-AKSJONEN VIL SKAPE VARIG POSITIV UTVIKLING FOR BARN, FAMILIER OG LOKALSAMFUNN

De landene vi har valgt som mottakerland for TV-aksjonen mangler et offentlig sikkerhetsnett som kan støtte familier i krise og forhindre at barn blir overlatt til seg selv. Samtidig er det stor mangel på gode familiebaserte omsorgsløsninger for barn som er alene.

Pengene fra årets TV-aksjon vil gå til å sikre god omsorg og utvikling til barn i Vietnam, Eswatini (tidligere Swaziland), Tanzania, Peru og Nigeria. SOS-barnebyer har allerede grunnleggende infrastruktur, fasiliteter og kompetente medarbeidere på plass i disse landene. Vi har god kjennskap til og et godt samarbeid med lokale myndigheter og lokale organisasjoner. Effekten av TV-aksjonen vil gi mange barn og familier livsnødvendig støtte umiddelbart og skape varig endring på sikt.

Tre programområder

1. Forhindre at barn mister omsorg – styrke familier
2. Gi barn et godt omsorgsalternativ – etablere fosterfamilier
3. Støtte myndigheter i å sikre barn god omsorg – utvikle gode omsorgssystemer

Vietnam

- Har 93,5 mill. innbyggere, hvorav 26 mill. er barn
- 3,5 prosent (1,3 mill.) har mistet en eller begge foreldrene
- Hver dag dør 100 barn under fem av årsaker som kan forebygges – dette er 3,5 ganger høyere blant etniske minoriteter i fjellområdene nord i landet
- 16 prosent av barn i alderen 5-17 år er involvert i barnearbeid
- Under- og feilernæring, samt mangel på nødvendige helsetjenester gjør at 1,9 mill. barn under fem år er rammet av veksthemming og mangelfull utvikling
- SOS-barnebyer har vært til stede i Vietnam siden 1967 og driver i dag programmer i 17 områder i landet

Eswatini (tidligere Swaziland)

- 1,3 mill. innbyggere, 37 prosent er barn under 14 år
- 20 prosent (120 000 barn) har mistet en eller begge foreldrene
- Så vidt over halvparten av barna blir registrert ved fødsel
- 87 prosent av barn i grunnskolealder går på skole
- 9 prosent av barn i alderen 5-17 år er involvert i barnearbeid
- SOS-barnebyer har vært til stede i Eswatini siden 1987 og driver i dag programmer i tre områder i landet.

Tanzania

- Nesten halvparten av Tanzanias befolkning på 53,4 millioner er barn
- 11 prosent (3 millioner) lever uten eller risikerer å miste omsorg 11 prosent (3 mill.) lever uten eller risikerer å miste omsorg
- 1,9 millioner har mistet en eller begge foreldrene 1,9 mill. har mistet en eller begge foreldrene
- 26 prosent av barna blir registrert ved fødsel
- 81 prosent av barn i grunnskolealder går på skole
- Hvert tredje barn i alderen 5-17 år er involvert i barnearbeid
- SOS-barnebyer har vært til stede i Tanzania siden 2000 og driver i dag programmer i seks områder i landet.

Peru

- Et land med 31 mill. innbyggere hvorav 10 mill. barn
- Høy barnefattigdom - 60 prosent av barn under fem og 58 prosent av barn mellom 6-11 er fattige
- 22 prosent av barn i alderen 5-17 år er involvert i barnearbeid
- SOS-barnebyer har vært til stede i Peru siden 1975 og driver i dag programmer i 12 områder i landet.

Nigeria

- Afrikas mest folkerike stat med 178 mill. innbyggere, 85,4 mill. er barn
- 20 prosent av barna (17,5 mill.) lever uten eller risikerer å miste sin omsorg
- 9,5 mill. er foreldreløse
- Bare halvparten av barna blir registrert ved fødsel
- 61 prosent av barn i grunnskolealder går på skole
- Over halvparten av barn mellom 5-17 er involvert i barnearbeid
- SOS-barnebyer har vært til stede i Nigeria siden 1973 og driver i dag programmer i fire områder i landet.

FORHINDRE AT BARN MISTER OMSORG – STYRKE FAMILIER

Å styrke familier er det beste og mest effektive tiltaket for å forhindre at barn mister omsorg fra sine nærmeste, og blir plassert i alternativ omsorg. Med enkle, konkrete og tilpassede tiltak, god oppfølging og støtte gjør SOS-barnebyers familieprogram familier i stand til å løfte seg ut av fattigdom. Vi skal dekke barnas grunnleggende behov, og sikre at familiene bygger sterke nettverk og lokalsamfunn.

Familier ledet av barn eller besteforeldre

Eswatini er blant landene i Afrika som er hardest rammet av hiv og aids, og mange i foreldregenerasjonen er borte. Tilbake sitter søsken eller besteforeldre med omsorgsansvaret for barna. Da Dudu Mkhaphis datter døde for noen år siden, fikk Dudu aleneansvaret for fem barnebarn. Hun hadde ingen mulighet til å skaffe nok inntekt til å dekke barnas behov. Skuret de bodde i var uten lys og så lite at de måtte sove på skift. Det var ingen steder barna kunne gjøre lekser, og i regntiden ble det like vått inne som ute.

Lokale partnere

Lokale organisasjoner, såkalte CBO-er (Community Based Organisations) er gode og viktige støttespillere i arbeidet med å nå ut til barn og familier. SOS-barnebyer samarbeider med og styrker allerede eksisterende organisasjoner og etablerer nye der dette ikke finnes. Omstendighetene til Dudu og barna ble fanget opp av lokalsamfunnet og meldt inn til SOS-barnebyer, og de kom inn i SOS-familieprogrammet i 2010. Da var situasjonen svært kritisk, og de første tiltakene var akkurat mat- og helsehjelp.

Forhindre passive mottagere

Alle våre familieprogram verden over har lokalt ansatte familierådgivere og frivillige med inngående kunnskap til de utfordringer familier og barn lever med i det aktuelle området. I samarbeid med familien kartlegger familierådgiveren familiens behov og ressurser, og lager en individuell utviklingsplan for å sikre barna skolegang, barna og omsorgsperson(ene) nødvendig helseoppfølging, inkludert riktig ernæring, og realistiske muligheter for sysselsetting og inntektsskaping. Inkludering i avgjørelser, deltagelse og krav til egeninnsats forhindrer at familiene blir passive mottagere av hjelp.

Opplæring og starthjelp

Dudu fikk opplæring og starthjelp til å åpne salgsbod med egenproduserte frukt og grønnsaker. Gjennom yrkesopplæring innen håndverksfag og småskala produksjon og salg, kan de voksne sikre familien stabil inntekt. Etablering av mindre bedrifter og utsalg bidrar også til næringsvekst som gjør at familier kan kjøpe varer og tjenester lokalt. Spare-og-låne-grupper gir mennesker uten tilgang til banktjenester mulighet til å spare på en trygg måte og kunne ta opp lån. I tillegg danner de viktige lokale nettverk, og en vesentlig arena for samarbeid, opplæring og fellesskap – spesielt for kvinner.

Troen på at det nytter

I alle våre familieprogram utfordres tradisjonelle holdninger og ukultur som fysisk og psykisk avstraffelse, familievold, gammeldage kjønnsrollemønstre og brudd på barns (og kvinners) rettigheter. Voksne får opplæring og veiledning i foreldrerollen, barns behov og betydningen av utdanning for både gutter og jenter. Å leve i fattigdom uten mulighet til å gjøre noe med livssituasjonen, kan gjøre mennesker motløse. Derfor er det å styrke de voksnes selvtillit og tro på at de klarer å skape endring for familien, et viktig tiltak i familieprogrammene. – Jeg var så bekymret for hvordan det skulle gå med barna. Nå tør jeg endelig å tro på at de vil klare seg, sier Dudu.

Fordi omsorg fremdeles primært er en kvinneoppgave i mange land, har familieprogrammene aktiviteter for å inkludere fedre, slik at de blir deltagende og tilstedeværende foreldre som tar omsorgsansvar. Vi jobber systematisk både i familiene og i lokalsamfunnet med påvirknings- og informasjonsarbeid om helse, ernæring, utdanning, likestilling og rettigheter.

Fases ut av programmet som selvstendige

I dag tjener Dudu nok til å sørge for mat nok, transportpenger og skolegang for alle barna, eldstemann har nettopp har fullført videregående skole. I samarbeid med en lokal organisasjon har familien fått nytt hus og fases nå ut av SOS-familieprogrammet. Vi jobber med ulike lokale partnere, myndigheter og organisasjoner – både for å bygge robuste nettverk og for å sikre barn og familier tilgang til nødvendige tjenester og tiltak som for eksempel anskaffelse av ID-papirer og rehabilitering av bolig.

Med midler fra TV-aksjonen vil 5700 barn kunne vokse opp i sin egen familie

- I Mbabane og Siteki i Eswatini vil familieprogrammet utvides og gi støtte til 2200 barn
- I Vietnam vil SOS-familieprogram etableres i Pleiku og Viet Tri. Slik vil familiene til 600 barn styrkes og barna får beholde familien sin.
- I Gwagwalada og Jos i Nigeria vil SOS-familieprogrammet støtte familiene til 600 barn.
- I Arusha og Mwanza i Tanzania styrkes familiene til 2000 barn
- I Ayacucho, Callao og Cuzco i Peru vil familieprogrammet sikre at 300 barn kan vokse opp i sin familie barn

PROGRAMOMRÅDE 2

GI BARN ET GODT OMSORGSALTERNATIV – ETABLERE FOSTERFAMILIER

Tilgang til et familiebasert omsorgstilbud er helt nødvendig for å forhindre at barn uten familie blir skilt fra sine søsken, havner i skadelige institusjoner, uformelle omsorgsløsninger hvor de blir utnyttet eller vanskjøttet, eller på annen måte blir overlatt til seg selv. SOS-barnebyers omsorgsmodell, hvor barn får vokse opp i en familie med SOS-mor/SOS-foreldre som fast omsorgsperson(er), er en godt utprøvd fosterhjemsløsning som kan utvikles og tilpasses ulike forhold og behov – og ikke minst være grunnlag for etablering av andre fosterhjem.

Ingen sikkerhetsnett

I Peru er barns oppvekstvilkår preget av store sosiale forskjeller, fattigdom og høy forekomst av vold og kriminalitet. Det offentlige sikkerhetsnettet som skal støtte familier i krise og ivareta søskenflokker når familier bryter sammen, er svært mangelfullt. – Da foreldrene våre ble fengslet, hadde vi ingen steder å gå, sier Christian (15). Christians far og gravide mor ble arrestert og senere dømt for narkotikasmugling. De første to årene flyttet Christian og den ene broren rundt mellom ulike venner av foreldrene. De tre yngste barna bodde i fosterhjem. De hadde ingen kontakt med hverandre, heller ikke med foreldrene.

SOS-familien - vår fosterfamilie

En SOS-familie er en forsterket fosterfamilie. Her får biologiske søsken vokse opp sammen, slik at de ikke mister den nære og svært viktige søskenrelasjonen, i tillegg til at de fleste også får SOS-søsken. De får stabil og trygg omsorg fra tilstedeværende og trygge SOS-foreldre – mor, far eller par. Boligen

de bor i er barnas hjem, og kan ligge rundt et tun i en «tradisjonell barneby» eller i et vanlig nabolag. Barna har en hverdag som andre barn, går på lokal skole, er sammen med familie og venner, leker og driver med fritidsaktiviteter.

Både langsiktig og midlertidig

SOS-barnebyer er kjent for å tilby langsiktig omsorg, og vi tar vare på barn til de kan klare seg selv. Men mange barn har, slik som Christian og søsknene hans, foreldre i live – som kan ha mulighet til å ta seg av barna på et senere tidspunkt, eventuelt med hjelp og støtte fra våre SOS-familieprogram. Derfor gir SOS-familiene også et midlertidig omsorgstilbud til barn, i påvente av at deres hjemmesituasjon endres. Det viktigste er å holde søsken sammen, og gi barna trygghet og en forutsigbar hverdag.

Etter to ustabile år flyttet Christian inn i en SOS-familie sammen med alle sine søsken, også lillebror Alexander - som ble født i fengsel. Her får de trygghet og god omsorg, sammen.

Omsorg er faget vårt

Mange av barna i alternativ omsorg kommer med «tøff bagasje». Barn som har opplevd omsorgssvikt eller tap av foreldre, må møtes med betingelsesløs kjærlighet og en overdose omsorg. Men kjærlighet er ikke nok. Traumer og tidligere erfaringer må bearbeides. Derfor har våre SOS-foreldre og andre som jobber tett på barna, barnefaglig utdanning, solid og oppdatert fagkompetanse og ikke minst tålmodighet slik at de kan være den trygge og stabile voksenpersonen barna trenger.

Kontakt med familien

Det er viktig for barn å kjenne sin historie og røtter. Derfor legger SOS-barnebyer opp til at de skal kunne ha god kontakt med eventuell biologisk familie – så lenge det er til det beste for barnet. I noen tilfeller har barna familie som kan klare å ta seg godt av dem med riktig støtte og oppfølging, og det kan være aktuelt å gjenforene barna med familien. Dette skjer i samarbeid med sosiale myndigheter.

Christian og søsknene besøker nå foreldrene sine i fengsel to ganger i måneden. Barna skal være i SOS-familien i minst tre-fire år til. Når foreldrene har sonet ferdig vil de få støtte og veiledning før de eventuelt overtar omsorgen for barna igjen.

Med midler fra TV-aksjonen vil 1175 barn få alternativ omsorg i en SOS-familie

- I Gwagwalada og Jos i Nigeria vil 175 barn få et nytt hjem i en SOS-familie
- 250 barn vil få et nytt hjem i en SOS-familie i Arusha og Mwanza i Tanzania
- Over 400 barn vil få fosterhjemsomsorg i Mbabane og Siteki i Eswatini
- I Pleiku og Viet Tri i Vietnam vil 330 barn få en oppvekst i en SOS-familie
- 320 barn får en SOS-familie i Ayacucho, Callao og Cuzco i Peru

PROGRAMOMRÅDE 3**STØTTE MYNDIGHETER I Å SIKRE BARN GOD OMSORG – UTVIKLE GODE OMSORGSSYSTEMER**

SOS-barnebyer jobber for at alle land skal ha gode barnevernsstrukturer, at det skal finnes gode omsorgsalternativer for barn som trenger det og ikke minst tiltak for utsatte familier for å forhindre at barn plasseres unødig i alternativ omsorg. Vi er en internasjonalt anerkjent organisasjon, samtidig som sterke nasjonale SOS-organisasjoner og lokalt ansatte gjør at myndigheter ser på oss som en lokal aktør. Det gjør det lettere å nå igjennom til myndigheter i vårt påvirkningsarbeid, og vår erfaring og praksis gjør at vi ansees som en kompetent samarbeidspartner.

Implementering av *FNs Retningslinjer for Alternativ Omsorg* er grunnleggende i SOS-barnebyers rettighetsarbeid både i Norge og internasjonalt. Retningslinjene skal sikre at barn plasseres i alternativ omsorg kun når det er absolutt nødvendig – at det ikke finnes familie som kan gi omsorg, og at barn som mangler familie skal få det omsorgstilbudet som er det beste for dem – og ikke det billigste eller enklest tilgjengelige.

Vårt rettighetsarbeid i Tanzania er et eksempel på hvordan organisasjonen jobber for å bedre forholdene for barn uten tilfredsstillende omsorg. Tanzania undertegnet FNs Barnekonvensjon i 1991, og har senere vedtatt en rekke forsterkninger av lovverket som danner grunnlaget for barnevernet i landet. Til tross for dette har landet svake støtteordninger og strukturer for å følge opp familier i krise, og liten mulighet til å forebygge at barn blir overlatt til seg selv. Samtidig er det mangel på alternative omsorgsløsninger og utilstrekkelig oppfølging for å sikre kvalitet i omsorgen for barna og hindre utnyttelse og menneskehandel – moderne slaveri.

SOS-barnebyer i Tanzania har gjennom en årrekke jobbet med myndighetene for å forbedre barnevernstrukturene i landet, blant annet bedre oppfølging av aktører innen alternativ omsorg. I 2016 førte dette at alle aktører, SOS-barnebyer inkludert, måtte gjennom en ny godkjenningssprosess for å få lov til å drive alternativ omsorg. I dag jobbes det videre med den jevnlige monitoreringen av aktørene, for å sikre at barna får den omsorgen de har krav på.

I Eswatini har vi siden 2017 jobbet sammen med myndighetene om etablering og implementering av et fosterhjemsprogram, basert på vår kompetanse og omsorgsmodell. Vi har bidratt til utarbeidelse av retningslinjer og kvalitetskriterier, og fosterhjemsprogrammet er nå en del av landets praksis.

Med midlene fra TV-aksjonen vil SOS-barnebyer styrke sin innsats mot myndighetene slik at strukturene som skal beskytte barn som har mistet eller står i fare og å miste omsorgen fra familien sin forsterkes.

- I Vietnam vil fokus være bedre forhold for Mong-folket, og tiltak for å hindre unødig plassering av barn i alternativ omsorg utenfor deres språk og kultur.
- Vold mot barn er tema i Peru, som blant annet innebærer strukturer for tidlig oppfølging av familier, implementering av standarder for beskyttelse av barn i alternativ omsorg, profesjonalitet i oppfølging av barn utsatt for vold, holdnings- og informasjonsarbeid.
- I Nigeria jobber SOS-barnebyer primært med to store utfordringer for barn og unge; det svake rammeverket for alternativ omsorg og ungdomsledighet. Målet er å bedre tilpasse lov og praksis til FNs Retningslinjer for alternativ omsorg.
- I Tanzania er fokusområdene kvalitetssikring av alternativ omsorg og forebygging av tidlig ekteskap.
- Fosterhjems løsninger er prioritert område i Eswatini, samt forebygging av menneskehandel ved å styrke familier og utbedre myndighetenes beskyttelsesstrukturer.

BARN UTEN OMSORG – ET FORMÅL SOM MOBILISERER

SOS-barnebyer ønsker å bidra til en vellykket TV-aksjon i samarbeid med NRK. Vi mener at vårt formål vil motivere det norske folk til innsamling, og gir en opplevelse av å være med på noe viktig.

En TV-aksjon til SOS-barnebyer gir:

- et formål som engasjerer nordmenn på tvers av alder, bosted, interesser, politisk, kulturell eller religiøs tilhørighet og livssituasjon
- en profesjonell og pålitelig innsamlingsorganisasjon og samarbeidspartner
- faglig interessant og viktig innhold
- mulighet til å fortelle gode historier og opplyse det norske folk

Vi mobiliserer et stort og bredt nettverk

SOS-barnebyers organisasjonsstruktur består av et nasjonalt sekretariat, i tillegg til fylkesledere og lokale gruppeledere som rår over hundrevis av frivillige landet over. SOS-barnebyer er godt forankret over hele Norge. Hele 12 prosent av norske husstander, har en relasjon til oss (130 000 SOS-fadderskap i Norge) og over 90 prosent av våre inntekter er innsamlede midler fra private givere, organisasjoner og samarbeidspartnere. Vi har frivilligrupper over hele landet, i tillegg til flere UngSOS-grupper. Vi samarbeider med 1200 barnehager, grunnskoler og videregående skoler, medlemsrike organisasjoner som Fagforbundet og Odd Fellow, og bedrifter som OBOS og Espirabarnehagene som når ut til mange. Det gir oss et unikt, godt grunnlag til verving av bøssebærere, og styrke det enestående apparatet som år etter år engasjerer seg for TV-aksjonen.

Betydningen av TV-aksjonens sekretariat

For oss er det selvfølgelig å benytte den etablerte lokale strukturen i TV-aksjonen, og utnytte kompetansen og de erfaringene som finnes i TV-aksjonens sekretariat. Det regner vi som et av suksesskriteriene for en vellykket aksjon og TV-sending. Våre prosess- og fremdriftsplaner vil ikke i stor grad avvike fra de senere års.

Felles dugnad for barna uten omsorg

Vi har erfaring med å gjennomføre TV-aksjonen, selv om det nå er 20 år siden sist. Da samlet vi inn det som den gang ga nest beste resultat gjennom tidene. TV-aksjonen er uten sidestykke i Norge når det gjelder å samle nasjonen til en felles dugnad. Vi tror barn uten omsorg er et tema som vil engasjere det norske folk, og vi tror på TV-aksjonens unike gjennomslagskraft i å sette denne viktige gruppen barn på dagsorden. De trenger det – for ingen barn skal vokse opp alene.

Tre gode grunner:

Barn har rett til en omsorg og beskyttelse – gjelder for barn i alle land som har undertegnet FNs barnekonvensjon.

Barndommens egenverdi – en trygg familie gir barn gode muligheter til å vokse, mestre og lære og legger grunnlag for god livskvalitet.

Barndommens samfunnsverdi – for å skape vekst og utvikling i samfunnet vårt trenger vi voksne med utdanning, innovasjonskraft og muligheter til å mestre arbeidslivet. Grunnlaget for dette legges i de viktige barneårene. Slik bygger vi samfunnet vårt på barndommer.

